

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **M. Š.**, zast. Mgr. Janem Farkačem, advokátem, se sídlem Veverí 365/46, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 7. 2015, č. j. 22 A 78/2014 - 42,

t a k t o:

- I. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 9. 7. 2015, č. j. 22 A 78/2014 - 42, **se zrušuje.**
- II. Rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje ze dne 3. 6. 2014, č. j. JMK62862/2014, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalovaný je **p o v i n e n** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 28.570 Kč do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Jana Farkače, advokáta, se sídlem Veverí 365/46, Brno.

O d ů v o d n ě n í:

I.

Předcházející řízení a obsah kasační stížnosti

[1] Rozhodnutím ze dne 3. 6. 2014, č. j. JMK 62862/2014 (dále též „napadené rozhodnutí“), bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 9. 4. 2014, č. j. ODSČ-12413/13-15, kterým byl žalobce uznán vinným tím, že dne 25. 7. 2013 v 10:10 hod., v Brně na ulici Žilkova, s vozidlem tov. zn. ŠKODA,

registrační značky X, překročil nejvyšší dovolenou rychlost v obci stanovenou zvláštním právním předpisem na 50 km/h; vozidlu byla silničním radarovým rychloměrem MicroDigiCam LTI naměřena rychlost 68 km/h. Po odečtení tolerance přístroje byla vozidlu stanovena rychlost 65 km/h. Za toto jednání byla žalobci uložena pokuta ve výši 2.000 Kč a povinnost nahradit paušální částkou náklady řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] V odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný popsal průběh správního řízení před správním orgánem prvního stupně a uvedl, že žalobce byl správním orgánem písemně předvolán k ústnímu jednání, přičemž lhůta pěti dnů pro přípravu žalobce na ně byla zachována. Obviněný se z ústního projednání přestupku konaného dne 11. 11. 2013 neomluvil, neboť ve správním spise není založena žádná omluva, jednání tedy proběhlo v jeho nepřítomnosti. Žalovaný konstatoval, že takový postup byl plně v souladu se zákonem, neboť za řádnou omluvu nelze považovat omluvu učiněnou telefonicky. Tvzení žalobce, že dne 1. 11. 2013 zaslal svou omluvu písemně, je v rozporu se správním spisem, který takovou písemnost neobsahuje. Z materiálů přiložených k odvolání sice vyplývá, že žalobce údajně zaslal omluvu e-mailovou zprávou bez zaručeného elektronického podpisu, avšak takové podání nemůže mít vůči správnímu orgánu žádné právní účinky. Žalobce podle závěru žalovaného nepodal omluvu z ústního jednání žádnou z forem stanovených zákonem, tudíž se bez řádné omluvy nedostavil k ústnímu jednání. Za takové situace byly splněny podmínky pro projednání přestupku v jeho nepřítomnosti.

[3] K vlastnímu přestupku žalovaný uvedl, že jeho spáchání dokládají příslušné podklady ve správním spisu – výsledek měření zachycený na fotografii pořízené při měření a údaje policistů zaznamenané ve zpracovaném záznamu. Žalovaný nezjistil, že by zde existovaly pochybnosti stran místa měření. Ke spáchání předmětného přestupku přitom postačuje nedbalost, nikoli úmyslné zavinění, jak namítá žalobce. Uložená sankce se shoduje s tím, co bylo žalobci uloženo v příkaze, tudíž správní orgán prvního stupně neporušil § 87 odst. 4 zákona o přestupcích. Žalovaný shrnul, že správní orgán prvního stupně věc řádně zjistil a správně právně posoudil.

[4] Žalobce proti napadenému rozhodnutí brojil u Krajského soudu v Brně žalobou ze dne 29. 7. 2014, v níž tvrdil, že se z nařízeného ústního jednání řádně a včas omluvil, neboť se telefonicky spojil s oprávněnou úřední osobou Mgr. J. a požádal jej o odročení jednání s ohledem na svou zahraniční cestu. Omluva byla tímto úředníkem akceptována. Žalobce následně témuž úředníkovi zaslal písemnou omluvu s přiloženým dokladem o uhrazení zmíněné zahraniční cesty, a to na e-mail uvedený na předvolání k ústnímu jednání; následně telefonicky ověřil její doručení. Správní orgán prvního stupně však tuto omluvu zcela zamlčel. Žalovaný pouze konstatoval, že žalobce nedodržel písemnou formu omluvy. Tento právní názor je však dle žalobce nesprávný, neboť běžně je správními orgány akceptována neformální komunikace prostřednictvím telefonu či e-mailu, o čemž ostatně svědčí i uvádění těchto údajů v záhlaví dokumentů vytvořených správními orgány. Požadavek na zaslání omluvy formou e-mailu se zaručeným elektronickým podpisem není podle žalobce namístě. Z jeho strany nemůže být rovněž řeč o nějakém obstrukčním jednání, když se jednalo o jeho první řádně doloženou omluvu. Žalobce dále namítal, že správní orgán neprovedl dostatečné dokazování, neboť nesprávně vycházel pouze z úředních záznamů, což vylučuje správní řád a navazující judikatura správních soudů. Žalobce proto navrhoval, aby krajský napadené rozhodnutí a jemu předcházející

pokračování

rozhodnutí správního orgánu prvního stupně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[5] Žalovaný se k žalobě vyjádřil v podání ze dne 23. 10. 2014, v němž odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, které se totožnými námitkami žalobce již zabývalo. Zdůraznil, že nikdy po žalobci nepožadoval písemnou formu omluvy, pouze mu vytknul, že nedoplnil svoji omluvu o kvalifikovanou formu podání, jak požaduje § 37 odst. 4 správního řádu a navazující judikatura Nejvyššího správního soudu. Žalobce tedy svou omluvu nepodal řádně. Žalovaný v neposlední řadě nesouhlasil s výtkami, že by byl nedostatečně zjištěn skutkový stav věci, neboť v souladu s recentní rozhodovací praxí správních soudů v obdobných případech postačuje, když správní orgán disponuje oznámením přestupku a záznamem přestupku s ověřovacím listem. Žalovaný navrhoval, aby krajský soud žalobu zamítl.

[6] Žalobce v replice ze dne 18. 11. 2014 nesouhlasil s argumentací žalovaného a poukazoval na to, že z jím zaslané omluvy bylo bez jakýchkoli pochyb zřejmé, že ji činí on, neboť nikdo jiný nemohl tam uvedenými údaji disponovat. Pokud by tuto omluvu podal někdo jiný, žalobce by se z logiky věci na jednání dostavil, což se však nestalo. Postup správního orgánu tedy vyhodnotil jako formalistický.

[7] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 9. 7. 2015, č. j. 22 A 78/2014 - 42, žalobu jako nedůvodnou zamítl. Z obsahu správního spisu zjistil, že v něm chybí úřední záznam potvrzující žalobcem učiněnou telefonickou omluvu z ústního jednání, jakož i e-mailová zpráva ze dne 1. 11. 2013. Toto podání bylo přiloženo až k doplnění odvolání ze dne 12. 5. 2014. Soud dále zjistil, že o konání zahraniční cesty, kvůli které podal omluvu z jednání, věděl žalobce již začátkem října. Přesto e-mailovou zprávu zaslal správnímu orgánu až dne 1. 11. 2013, a to na adresu úřední osoby správního orgánu. Podle názoru soudu mu přitom nic nebránilo, aby nejpozději do dne 3. 11. 2013, který byl dnem odletu, doplnil elektronické podání elektronickým podpisem. To, že tak žalobce neučinil, je nutné přičítat k jeho tíži. Posouzení, zda byly splněny předpoklady pro projednání věci v nepřítomnosti obviněného, bylo plně v dispozici správního orgánu. Skutkový stav byl přitom správními orgány zjištěn dostatečně, neboť se opíral o výsledek měření zachycený na fotografii pořízené při měření a o údaje policistů zaznamenané v jimi zpracovaném záznamu. Krajský soud pak vysvětlil rozdíly mezi jednotlivými technickými způsoby, jimiž je možné učinit podání, a to písemně, ústně do protokolu nebo v elektronické podobě podepsané zaručené elektronickým podpisem. Pokud bylo podání učiněno v jiné formě, musí být následně potvrzeno jedním ze tří shora uvedených technických způsobů. Pokud žalobce zaslal pouhý e-mail bez zaručeného elektronického podpisu, který následně žádným z výše uvedených způsobů nepotvrdil, nepostupoval správně, tudíž nelze hovořit o právních účincích takového podání. V opačném případě není možné zaručit, že podání učinila konkrétní osoba, tedy žalobce.

[8] Proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 7. 2015, č. j. 22 A 78/2014 - 42, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost ze dne 19. 8. 2015. V doplnění kasační stížnosti ze dne 30. 9. 2015 uvedl, že ji podává z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Setrval na stanovisku, že se omluvil řádně, přičemž svůj postup vůči správnímu

orgánu prvního stupně podrobně zrekapituloval. Zdůraznil, že pro podání omluvy není ani podle současné rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu nutné zachovat příslušnou formu, tedy postačí využít telefon nebo e-mail. Důvodnost a včasnost omluvy ostatně (viz vyjádření ze dne 23. 10. 2014) ani samotný žalovaný nerozporoval. Právní úprava obsažená ve správním řádu, vztahující se k formám a účinkům podání účastníka, nedopadá na omluvu. Nelze stěžovateli přitom klást k tíži, že správní orgán prvního stupně jeho omluvu nezanesl do správního spisu. Tímto postupem správní orgány zasáhly do jeho práv dle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Setrval dále na stanovisku, že krajský soud nesprávně použil jako důkaz úřední záznamy, zejména policistů, přestože to zakazuje právní úprava a judikatura Nejvyššího správního soudu, aniž by byli policisté vyslechnuti. Stěžovatel vytýkal rozsudku krajského soudu, že je nepřezkoumatelný, neboť krajský soud se nijak nevypořádal s jeho návrhem na provedení výslechu svědka Mgr. J. (pracovníka správního orgánu prvního stupně). Stěžovatel proto navrhoval, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a aby zrušil napadené rozhodnutí žalovaného včetně rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[9] Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil v podání ze dne 2. 10. 2015, v němž uvedl, že kasační stížnost považuje za nedůvodnou, přičemž se zcela ztotožnil s odůvodněním napadeného rozhodnutí a rozsudku krajského soudu.

[10] V replice ze dne 12. 11. 2015 stěžovatel setrval na své předchozí argumentaci a tvrdil, že žalovaný se ke kasační stížnosti ve skutečnosti nevyjádřil.

II.

Posouzení kasační stížnosti

[11] Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek Krajského soudu v Brně vzešel (ustanovení § 102 s. ř. s.), kasační stížnost je včasná (ustanovení § 106 odst. 2 s. ř. s.) a přípustná, neboť nejsou naplněny důvody podle ustanovení § 104 s. ř. s.

[12] Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněného důvodu. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[13] Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“ Nesprávné posouzení právní otázky v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav byl krajským soudem aplikován nesprávný právní názor. Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu „vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl

pokračování

zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.“ Podle písm. d) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené „nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“

[14] Kasační stížnost je důvodná.

[15] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkami nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí krajského soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.). Má-li rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí srozumitelné, s uvedením dostatku důvodů podporujících výrok rozhodnutí. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána především tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75), nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74). Za nepřezkoumatelná pro nesrozumitelnost lze považovat zejména ta rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti; z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto; která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů (pokud by se nejednalo o případ zákonem předpokládaného přezkumu mimo rámec žalobních námitek); jejichž výrok je v rozporu s odůvodněním; která neobsahují vůbec právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Azs 47/2003 – 130).

[16] V případě napadeného rozsudku se krajský soud nedopustil výše uvedené nesrozumitelnosti v podobě vnitřní rozpornosti výroku, nerozlišení výroku a odůvodnění, nejistitelnosti jeho adresátů či nevhodné formulace, protože napadené rozhodnutí jasně a přehledně obsahuje všechny zákonem předepsané náležitosti. Ostatně samotný stěžovatel jeho obsahu porozuměl, přičemž s jeho závěry věcně polemizuje v obsáhle vyargumentované kasační stížnosti. Nelze tudíž hovořit o tom, že by rozsudek krajského soudu byl nesrozumitelný. Skutečnost, že stěžovatel se závěry soudu nesouhlasí, nepředstavuje důvod pro zrušení napadeného rozsudku pro jeho údajnou nesrozumitelnost.

[17] Pokud jde o nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu pro nedostatek důvodů, pod tento termín spadají rovněž nedostatky důvodů skutkových. Bude se typicky jednat o případy, kdy soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem, anebo kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny. Ani v tomto směru nezjistil Nejvyšší správní soud žádné pochybení krajského soudu, neboť ten uvedl, z jakého důvodu považuje postup žalovaného za zákonný. Krajský soud v Brně se v odůvodnění svého rozsudku řádně vyjádřil k zákonnosti postupu žalovaného. Vyjádřil jasně svůj právní názor ohledně (ne)důvodnosti

žaloby; z faktu, že nepřisvědčil argumentaci stěžovatele a že dospěl k závěrům, se kterými nesouhlasí, nelze dovozovat nepřezkoumatelnost rozsudku.

[18] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl dostatečnou argumentaci, jejímž prostřednictvím se snažil vyvrátit veškeré námitky stěžovatele. Okolnost, zda tyto úvahy jsou věcně správné, neboť je stěžovatel rovněž napadá z důvodu jejich údajné nedostatečnosti, nemůže být zkoumána pohledem naplnění kasačního důvodu dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., neboť se fakticky týká stížnostních důvodů dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud se neztotožnil ani s výtkou stěžovatele, že se krajský soud nezabýval jeho návrhem na výslech svědka – Mgr. J., neboť ze záznamu z jednání soudu jednoznačně vyplývá, že tento návrh krajský soud zamítl, neboť jej s ohledem na obsah správního spisu a důkazní situaci považoval za nadbytečný.

[19] K námitkám stěžovatele dovozujícím nesprávné právní posouzení věci a vady řízení, tedy kasačních důvodů uvedených pod písmeny a) a b) výše uvedeného ustanovení, uvádí Nejvyšší správní soud následující:

[20] Z obsahu předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žalobci bylo doručeno Oznámení o pokračování v řízení o přestupku dne 15. 10. 2013. Dále je součástí správního spisu protokol z ústního projednání přestupku ze dne 11. 11. 2013, v němž bylo konstatováno, že se žalobce nedostavil bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu, ač byl řádně předvolán. K doplnění odvolání ze dne 12. 5. 2014 žalobce přiložil e-mailovou zprávu, kterou zaslal dne 1. 11. 2013 na adresu X, v níž uvedl, že na základě předchozího telefonického rozhovoru zasílá omluvu z nařízeného jednání na 11. 11. 2013, přičemž přiložil fakturu a rezervaci letenky, z nichž má být patrné, že zahraniční cesta byla hrazena ještě před převzetím výzvy. Stěžovatel výslovně žádal o odročení jednání na pozdější termín. V předkládací zprávě ze dne 16. 5. 2014 správní orgán prvního stupně uvedl, že stěžovatele v telefonickém rozhovoru poučil o tom, že má postupovat v souladu s § 37 odst. 4 správního řádu. Vzhledem k tomu, že stěžovatel nepostupoval v souladu s tímto poučením a elektronické podání nepotvrdil, správní orgán k němu nepřihlížel.

[21] Podle ustanovení § 74 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o přestupcích“), platí, že *„o přestupku koná správní orgán v prvním stupni ústní jednání. V nepřítomnosti obviněného z přestupku lze věc projednat jen tehdy, jestliže odmítne, ač byl řádně předvolán, se k projednání dostavit nebo se nedostaví bez náležité omluvy nebo důležitého důvodu.“* Podle ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu *„Podání je možno učinit písemně nebo ústně do protokolu anebo v elektronické podobě podepsané uznávaným elektronickým podpisem. Za podmínky, že podání je do 5 dnů potvrzeno, popřípadě doplněno způsobem uvedeným ve větě první, je možno je učinit pomocí jiných technických prostředků, zejména prostřednictvím dálkopisu, telefaxu nebo veřejné datové sítě bez použití uznávaného elektronického podpisu.“*

[22] Nejvyšší správní soud nemá ohledně skutkového stavu věci pochyb o tom, že stěžovatel skutečně dne 1. 11. 2013 nejprve telefonicky, a následně prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu žádal o omluvu z nařízeného jednání, neboť tato skutečnost vyplývá z předkládací zprávy, v níž správní orgán prvního stupně k této otázce

pokračování

výslovně uvedl, že na tuto omluvu z důvodu absence její řádné formy nebral zřetel. Z tohoto vyjádření vyplývá, že omluva se dostala do sféry správního orgánu (byla mu známa), ten však k ní s ohledem na svůj právní názor ohledně nutnosti dodržení správné formy podání nepřihlížel.

[23] Mezi stranami je sporné pouze to, zda stěžovatel postupoval řádně, když správnímu orgánu prvního stupně sdělil omluvu nejprve telefonicky, a následně prostřednictvím e-mailu bez zaručeného elektronického podpisu, resp. zda lze takto učiněnou omluvu pokládat za dostatečnou.

[24] Nejvyšší správní soud na úvod předesílá, že nijak nezpochybňuje závěry obsažené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 9. 2009, č. j. 9 As 90/2008 – 70, že podání učiněné prostřednictvím veřejné datové sítě – internetu – bez zaručeného elektronického podpisu podle § 37 odst. 4 správního řádu z roku 2004 je úkonem způsobilým vyvolat právní účinky jen za podmínky jeho následného doplnění (do 5 dnů) některou z kvalifikovaných forem podání. V uvedeném případě se jednalo o závěr vztahující se k úkonu (podání), jímž byl opravný prostředek (rozklad) proti fiktivnímu negativnímu rozhodnutí správního orgánu o zamítnutí poskytnutí informace.

[25] V posuzované věci však nejde o podání v pravém slova smyslu dle § 37 správního řádu, ale o omluvu z nařízeného jednání učiněnou v souladu s § 74 zákona o přestupcích, na níž není podle názoru Nejvyššího správního soudu možno vztahovat tak vysoký standard požadavků z hlediska formy, či způsobu podání, jak je tomu u jiných procesních úkonů účastníků řízení, především takových, s jejichž podáním je spojena možnost zahájit řízení nebo v něm pokračovat či je skončit. V případě omluvy, je nutné zohlednit její smysl a okolnosti jejího podání, tedy toho, že v mnoha případech nebude mít účastník možnost dodržet příslušnou formu, či podání předepsaným způsobem potvrdit tak, jak stanoví právní předpisy pro jiná procesní podání. Je totiž nutné podle Nejvyššího správního soudu přihlídnout k tomu, že důvody neúčasti na nařízeném jednání, které jsou způsobilé omluvit účastníka z takového jednání, mohou nastat krátce před samotným jednáním, kdy účastník řízení zpravidla nebude mít možnost na nastalou situaci reagovat formálně perfektním úkonem.

[26] S ohledem na to, jaká práva jsou u obviněného ve hře, zvláště když se jedná o „trestní obvinění“ a právo na spravedlivý proces (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2006, č. j. 4 As 2/2005 – 62), a s přihlédnutím k výše nastíněným okolnostem, nemá Nejvyšší správní soud za to, že je nutné po obviněných vyžadovat, aby své omluvy podávali zákonem předepsanými formálními způsoby pouze dle ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu. Nelze tedy omluvu odmítnout pouze proto, že nebyla podána formálně v souladu s § 37 odst. 4 správního řádu, neboť praktická aplikace institutu omluvy by byla v takovém případě značně omezená, přičemž by tak spíše vyhovovala těm, kteří podáváním „formálně bezvadných omluv“ obstruují a snaží se tak vyhnout potrestání, neboť právě ti by takové formálně bezvadné omluvy mohli podávat spíše než ti, kterým by se přihodila nenadálá situace, jež by materiálně odůvodňovala odročení jednání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 7 As 9/2009 – 66). Forma telefonické omluvy byla proto Nejvyšším správním soudem opakovaně shledána jako nejvhodnější – viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2012, č. j. 1

As 116/2012 – 25; rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2013, č. j. 9 As 101/2012 – 60.

[27] Nejvyššímu správnímu soud je nadto z jeho rozhodovací činnosti známo, že telefonická omluva (tedy neformální způsob oznámení omluvy) je správními orgány akceptována – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2012, č. j. 7 As 4/2012 – 32. Rovněž odborná literatura ve vztahu k omluvě z nařízeného jednání dospívá k závěru, že správní orgán nemůže a priori jako nepřipustnou odmítnout omluvu, která nebyla učiněna ve formě podle ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu, ale že se má zaměřit na to, zda taková omluva představuje s ohledem na způsob oznámení a rozhodné okolnosti případu náležitou omluvu - Jemelka, L., Vetešník, P. Zákon o přestupcích a přestupkové řízení. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s 398 – 405. Na podporu výše citovaného lze citovat rovněž názor Nejvyššího soudu, který v případě omluvy z jednání civilního soudu v rozsudku ze dne 27. 1. 2000, sp. zn. 20 Cdo 2068/98, dospěl k závěru, že „*omluvu neúčasti u jednání soudu nebo jiného úkonu lze ve smyslu § 101 odst. 2 a § 153b o.s.ř. uskutečnit i jiným způsobem než podáním podle § 42 o.s.ř.*“

[28] Pokud tedy správní orgány telefonickou omluvu stěžovatele, která byla následně potvrzena e-mailem bez zaručeného elektronického podpisu, neakceptovaly pouze z důvodu, že nesplňovala požadavky formy dle ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu, přičemž o jejím uskutečnění, resp. doručení, vyjma předkládací zprávy, dokonce neučinily jakýkoli záznam do spisu, nepostupovaly v souladu se zákonem. Nejvyšší správní soud s ohledem na to, že dospěl k závěru o porušení ustanovení upravujících vedení řízení před správním orgánem, neboť správní orgán prvního stupně provedl jednání bez účasti stěžovatele, ačkoli se řádně nezabýval jeho omluvou z nařízeného jednání, zrušil rozsudek krajského soudu a napadené rozhodnutí žalovaného. Z důvodu zjištění tohoto závažného procesního pochybení (viz § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.) nemohou rozsudek krajského soudu a napadeného rozhodnutí žalovaného obstát, protože nesprávně dovodily opak. Jelikož Nejvyšší správní soud konstatoval porušení procesních práv stěžovatele, nezabýval se již zbývající kasační argumentací, neboť to považoval za nadbytečné.

III.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[29] Stěžovatel kasační stížností požadoval zrušení rozsudku krajského soudu a zrušení napadeného rozhodnutí. Podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. ve znění účinném od 1. 1. 2012 dospěje-li Nejvyšší správní soud k tomu, že kasační stížnost je důvodná, rozsudkem zruší rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátí k dalšímu řízení, pokud ve věci sám nerozhodl způsobem podle odstavce 2. Podle ustanovení § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může podle povahy věci sám rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovení jeho nicotnosti; ustanovení § 75, § 76 a § 78 se použijí přiměřeně. Pravomoc Nejvyššího správního soudu k současnému zrušení správního rozhodnutí není vázána na návrh stěžovatele; je to tento soud, který zváží, zda je namíste pouze zrušení rozsudku krajského soudu a vrácení věci krajskému soudu, či zda je racionální současné zrušení rozhodnutí správního orgánu. V dané věci je zřejmé, že žalobou napadené

pokračování

rozhodnutí mělo být krajským soudem zrušeno a nepřichází v úvahu jakékoliv doplnění řízení před krajským soudem. Krajský soud by s odkazem na závěry Nejvyššího správního soudu pouze přenesl závazný právní názor svým novým rozsudkem správnímu orgánu.

[30] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu. Věc mu však nevrátil k dalšímu řízení, neboť podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. současně zrušil žalobou napadené rozhodnutí Krajského úřadu Jihomoravského kraje. Žalovanému podle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. věc vrací k dalšímu řízení, v němž je podle odst. 5 téhož ustanovení vázán právním názorem v tomto rozsudku vysloveným.

[31] Nejvyšší správní soud je posledním soudem, který o věci rozhodl; proto musí rozhodnout o náhradě nákladů celého soudního řízení. Podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. má úspěšný stěžovatel právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Tyto náklady jsou tvořeny částkou 15.500 Kč za 5 úkonů právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1966 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přičemž za jeden úkon přísluší v těchto věcech částka 3.100 Kč (ustanovení § 9 odst. 4, § 7 advokátního tarifu). Náhrada hotových výdajů činí podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu částku 1.500 Kč za pět úkonů právní služby. K této částce Nejvyšší správní soud přičetl částku odpovídající výši stěžovatelem zaplacených soudních poplatků za řízení před krajským soudem a Nejvyšším správním soudem, tj. 8.000 Kč. Tuto částku Nejvyšší správní soud dále navýšil o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, neboť advokát předložil důkaz, že je plátcem DPH (viz. rozhodnutí o registraci k dani z přidané hodnoty ze dne 6. 1. 2015 vydané Finančním úřadem pro Jihomoravský kraj, Nám. Svobody 4, Brno). Přiznané náklady řízení žalovaný uhradí k rukám stěžovatelčina zástupce do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. prosince 2015

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu